

PSSE	Instrukcja Robocza	IR/L/SBE -20
w Skierniewicach Oddział Laboratoryjny	Pobieranie i transport próbek materiału do badań epidemiologicznych	Wyd. 1 z 13.02.2014
		Str./str. 1/8

1. Cel.

Celem instrukcji jest określenie poprawnego trybu postępowania podczas pobierania, przechowywania, transportu próbek do badań epidemiologicznych oraz oceny ich wartości diagnostycznej w celu zapewnienia właściwego materiału do badań.

2. Zakres stosowania

Instrukcja obowiązuje w Oddziale Laboratoryjnym dotyczy osób i pracowników pobierających materiał biologiczny do badań epidemiologicznych oraz przyjmujących próbki.

Instrukcja może mieć również zastosowanie w powiatowych stacjach współpracujących z PSSE w Skierniewicach w zakresie badań epidemiologicznych,

3. Odpowiedzialność

3.1. Za właściwe, zgodne z instrukcją pobranie próbki odpowiada osoba pobierająca materiał biologiczny do badań.

3.2. Za ocenę wartości diagnostycznej próbki odpowiadają pracownicy SBE rejestrujący próbki.

3.3. Za nadzór nad stosowaniem instrukcji odpowiada kierownik sekcji.

4. Definicje

4.1. Próbką – materiał biologiczny traktowany jako potencjalnie zakaźny przekazywany do badań epidemiologicznych.

4.2. Transport – czas i temperatura pomiędzy pobraniem próbki, a dostarczeniem do laboratorium.

5. Tryb postępowania.

5.1 Ogólne zasady pobierania i transportu materiału do badań.

- materiał do badań powinien być pobierany tylko przez osoby przeszkolone;
- w przypadku, gdy materiał pobiera pacjent (np. plwocina, mocz, kał, wymaz z kału, rany itp.), należy dostarczyć mu instrukcję, dotyczącą prawidłowego pobierania materiału i unikania zanieczyszczeń;
- materiał do badań mikrobiologicznych należy pobierać przed rozpoczęciem leczenia środkami przeciw drobnoustrojowym lub minimum 7 dni po jego zakończeniu;
- w przypadku konieczności wykonania badania bakteriologicznego u pacjenta, który już wcześniej zażywał chemioterapeutyk, należy bezwzględnie zaznaczyć na skierowaniu/zleceniu, jaki lek stosował pacjent i w jakim czasie;
- w przypadku osób chorych materiał powinien pochodzić z miejsca, w którym toczy się proces zapalny i powinien być pobrany w sposób uniemożliwiający zanieczyszczenie z okolicznych tkanek;
- do pobrania materiału należy udostępnić pacjentowi odpowiednie pojemniki, wymazówki itp, każde zgodnie ze swoim przeznaczeniem;
- materiał powinien być dostarczony do laboratorium w jak najkrótszym czasie od momentu pobrania.

5.2 Próbkę do badań bakteriologicznych.

5.2.1 Pobieranie kału do badań w kierunku nosicielstwa pałeczek Salmonella, Shigella (do celów sanitarno - epidemiologicznych - książeczka zdrowia)

Pobranie kału (wymazu z kału) do próbki z podłożem transportowym, np. typu Amies :

- kał pobierać w trzech kolejnych dniach
- wymazówkę zanurzyć w kale do 3/4 wysokości bawełnianej watki, kilkakrotnie delikatnie obrócić,
- wymazówkę umieścić w podłożu transportowym, nie brudząc ścianek próbki

próbki dokładnie zamknąć i opisać nazwiskiem, imieniem, datą i godziną pobrania. Probówki dostarczyć razem do laboratorium na czwarty dzień od pobrania pierwszej próbki (nie później niż 72 godziny od pobrania pierwszej próbki kału)

- do momentu dostarczenia do laboratorium, próbki przechowywać w temperaturze od +2°C do +8°C.

PSSE	Instrukcja Robocza	IR/L/SBE -20
w Skierniewicach Oddział Laboratoryjny	Pobieranie i transport próbek materiału do badań epidemiologicznych	Wyd. 1 z 13.02.2014
		Str./str. 2/8

Powyższa procedura pobrania próbek może mieć zastosowanie również do badań ozdrowieńców, nosicieli i osób ze styczności z chorymi.

5.2.2. Pobieranie kału do badań w kierunku wykrywania pałeczek jelitowych (osoby chore)

Pobranie kału do pojemnika kałowego:

- kał pobrać we wczesnym okresie biegunki i jeśli to możliwe, przed rozpoczęciem ewentualnej antybiotykoterapii lub 7 dni po skończonej antybiotykoterapii
- kał pobrać łopatką do jałowego pojemnika kałowego, w ilości 1/3 wysokości pojemnika i szczelnie zamknąć; w przypadku kału płynnego - pobrać około 1 ml płynu
- próbki kału pobierać z kilku miejsc, uwzględniając miejsca patologiczne (krew, śluz, ropę)
- pojemnik opisać nazwiskiem, imieniem, datą i godziną pobrania
- próbkę dostarczyć do laboratorium w ciągu kilku godzin od momentu pobrania, a do tego czasu przechowywać w temperaturze od +2°C do +8°C

W przypadku podejrzenia zakażenia pałeczkami Shigella, transport próbki powinien być niezwłoczny.

Pobranie kału do próbówki z podłożem transportowym np. typu Amies:

- kał pobrać we wczesnym okresie biegunki i jeśli to możliwe, przed rozpoczęciem ewentualnej antybiotykoterapii, lub 7 dni po skończonej antybiotykoterapii
- wymazówkę zanurzyć w kale do 3/4 wysokości bawełnianej watki, kilkakrotnie delikatnie obrócić,
- próbkę kału pobierać z kilku miejsc, uwzględniając miejsca patologiczne (krew, śluz, ropę)
- wymazówkę umieścić w podłożu transportowym, nie brudząc ścianek próbówki
- próbówkę opisać nazwiskiem, imieniem, datą i godziną pobrania
- próbkę przechowywać w temperaturze od +2°C do +8°C
- próbkę dostarczyć w ciągu 72 godzin od momentu pobrania

UWAGA!

W przypadku braku możliwości pobrania kału, należy pobrać wymaz z odbytu.

Pobieranie wymazu z odbytu:

- zwilżyć bawełnianą wymazówkę sterylną wodą
- wymazówkę umieścić za zwieraczem odbytu, obrócić i wyjąć; sprawdzić, czy widoczna jest wystarczająca ilość materiału, jeśli nie, czynność powtórzyć
- wymazówkę umieścić w pustej sterylnej próbówce z nakrętką
- próbówkę opisać nazwiskiem, imieniem, datą i godziną pobrania
- próbkę dostarczyć do laboratorium w ciągu 2 godzin, a do tego czasu przechowywać w temperaturze od +2°C do +8°C

5.2.3 Pobieranie wymazu z gardła

- pacjent musi być na czczo
- przed pobraniem, pacjent musi przepłukać jamę ustną przegotowaną wodą
- osoba pobierająca szpatułką przytrzymuje język, a jałową wymazówką z zestawu transportowego pobiera materiał z miejsc zmienionych chorobowo: przesuwając i obracając wymazówkę po tylnej ścianie gardła i okolicach migdałków (nie dotykać wymazówką języka, zębów i błony śluzowej policzka)
- w stanach zapalnych jamy ustnej, materiał pobrać z owrzodzeń i nalotów na błonie śluzowej jamy ustnej, języka, dziąseł, z kieszonek dziąsłowych lub jam powstałych po ekstrakcji zębów
- wymazówkę z pobranym materiałem umieścić w podłożu transportowym
- próbkę opisać nazwiskiem, imieniem, datą i godziną pobrania
- dostarczyć do laboratorium w temperaturze pokojowej (można przechowywać do 72 godzin)

PSSE	Instrukcja Robocza	IR/L/SBE -20
w Skierniewicach Oddział Laboratoryjny	Pobieranie i transport próbek materiału do badań epidemiologicznych	Wyd. 1 z 13.02.2014
		Str./str. 3/8

5.2.4. Pobieranie płwociny

- należy pobrać od 1 ml do 2 ml płwociny
- materiał należy pobrać rano, będąc na czczo, po uprzednim wypłukaniu jamy ustnej przegotowaną wodą istotne jest, żeby nie była to ślina pacjenta
- płwocinę odkrztusić głęboko i energicznie do jałowego pojemnika z szerokim otworem
- naczynie natychmiast zamknąć, nie dotykając jego brzegu i wewnętrznej powierzchni zakrętki
- naczynie opisać nazwiskiem, imieniem, datą, godziną pobrania i dostarczyć do laboratorium
- materiał należy transportować w temperaturze od +2°C do +8°C
- płwocinę można przechowywać w temperaturze od +2°C do +8°C do 3 dni, przez dłuższy okres w temperaturze od -20°C do -70°C

5.2.5 Pobieranie wymazu z oka

- materiał najlepiej pobrać rano, przed umyciem oczu
- materiału nie należy pobierać w ciągu 4 godzin po płukaniu lub podaniu środków przeciwbakteryjnych
- wydzielinę worka spojówkowego pobrać cienką wymazówką (okulistyczną) i umieścić w podłożu transportowym; unikać dotykania skóry i rzęs
- próbkę opisać nazwiskiem, imieniem, datą, godziną pobrania i dostarczyć do jak najszybciej do laboratorium

5.2.6 Pobieranie wymazu z ucha

- przed pobraniem wymazu skórę ucha należy oczyścić tamponem z waty nasączonym 70% alkoholem etylowym, a następnie osuszyć
- jałową wymazówką, zwilżoną jałową solą fizjologiczną pobrać treść zmian ropnych
- w przypadku perforacji lub nacięcia błony bębenkowej, materiał do badań może pobrać wyłącznie lekarz laryngolog, posługując się wymazówką po uprzednim odkażeniu etanolem przewodu zewnętrznego ucha
- pobrany materiał umieścić w podłożu transportowym
- próbkę opisać nazwiskiem, imieniem, datą, godziną pobrania i dostarczyć do laboratorium
- próbkę transportować w temperaturze pokojowej, można przechowywać do 72 godzin

5.2.7 Pobieranie wymazu z nosa

- wymaz pobrać rano, przed przyjęciem posiłku lub leków (szczególnie podawanych donosowo - krople, aerozole)
- wskazane jest odkażenie nozdrza, np. roztworem rivanolu lub 70% alkoholem etylowym, celem zapobiegnięcia przeniesienia niepożądanych bakterii na wymazówkę
- delikatnie wprowadzić jałową wymazówkę głęboko do kanału nosowego, starając się nie dotknąć nią zewnętrznej powierzchni nozdrzy
- wykonać kilka obrotów wymazówką w kanale i usunąć ją a następnie umieścić w próbówce z podłożem transportowym; starać się nie dotknąć wymazówką zewnętrznej części próbówki z podłożem transportowym
- próbkę opisać nazwiskiem, imieniem, datą, godziną pobrania i dostarczyć do laboratorium
- próbkę transportować w temperaturze pokojowej, można przechowywać do 72 godzin

5.2.8 Pobieranie wymazu ze skóry

- wymaz z powierzchni skóry - pobrać wacikiem, zwilżonym w jałowym roztworze NaCl; materiał powinien być pobrany z możliwie dużej powierzchni
- wymaz z ropnia — skórę nad ropniem wyjałowić 70% alkoholem etylowym i pozostawić do wyschnięcia; nacisnąć ropień, odrzucić pierwszą porcję ropy i pobrać próbkę jałowym wacikiem

PSSE	Instrukcja Robocza	IR/L/SBE -20
w Skierniewicach Oddział Laboratoryjny	Pobieranie i transport próbek materiału do badań epidemiologicznych	Wyd. 1 z 13.02.2014
		Str./str. 4/8

- owrzodzenie skóry - materiał pobrać z dna owrzodzenia; obrzeże wrzodu wyjałowić 70% alkoholem etylowym. W przypadku otwartego wrzodu, oczyścić go za pomocą jałowego wacika, nasączonego jałową solą fizjologiczną i pobrać materiał
- wrzód pokryty zeschniętą wydzieliną wyjałowić 70% alkoholem etylowym zarówno jego obrzeże jak i powierzchnię, a następnie jałowym skalpelem lub pęsetą usunąć wydzielinę, wprowadzić do wrzodu wacik i pocierając ruchem obrotowym pobierać materiał z jak najgłębszych warstw wrzodu
- pobrany materiał umieścić w podłożu transportowym
- próbkę opisać nazwiskiem, imieniem, datą, godziną pobrania i dostarczyć do laboratorium

5.2.9 Pobieranie moczu

- mocz do badania powinien być oddany bezpośrednio po spoczynku nocnym, trwającym nie mniej niż 4 godziny
- umyć ręce bieżącą wodą z mydłem i wysuszyć jednorazowym ręcznikiem
- dokładnie umyć okolice krocza i cewki moczowej, spłukać wodą: u mężczyzn po odciągnięciu napletka
- po umyciu osuszyć jednorazowym ręcznikiem papierowym
- oddać pierwszą porcję moczu do toalety
- drugą porcję, około 10 ml moczu (środkowy strumień moczu), oddać bezpośrednio do przygotowanego jałowego pojemnika, nie dotykając jego brzegu i powierzchni wewnętrznej
- pozostałą część moczu oddać do toalety
- próbkę opisać nazwiskiem, imieniem, datą, godziną pobrania i dostarczyć do laboratorium
- próbkę do 4 godzin od momentu pobrania przechowywać i transportować w temperaturze od +2°C do +8°C

Pobieranie moczu u niemowląt i małych dzieci

- u niemowląt i małych dzieci stosuje się jałowe woreczki do pobierania moczu (specjalne dla dziewczynek i chłopców)
- po umyciu i osuszeniu cewki moczowej przykleić woreczek
- mocz pobrać wcześniej rano, po spoczynku nocnym
- woreczek odkleić, zamknąć i w całości umieścić w jednorazowym, plastikowym pojemniku
- nie przelewać moczu z woreczka do pojemnika
- próbkę opisać nazwiskiem, imieniem, datą, godziną pobrania i dostarczyć do laboratorium
- próbkę do 4 godzin od momentu pobrania przechowywać i transportować w temperaturze od +2°C do +8°C

Pobieranie moczu u chorych cewnikowanych

- po odpowiednim ułożeniu chorego starannie umyć okolice krocza i narządy moczowo-płciowe
- wprowadzić nowy cewnik
- pacjent musi oddać mocz do worka
- odłączyć cewnik od worka, odkazać jego koniec
- odrzucić pierwszą porcję moczu
- pobrać próbkę - około 5-10 ml moczu do jałowego pojemnika
- próbkę opisać nazwiskiem, imieniem, datą, godziną pobrania i dostarczyć do laboratorium
- próbkę do 4 godzin od momentu pobrania przechowywać i transportować w temperaturze od +2°C do +8°C

PSSE	Instrukcja Robocza	IR/L/SBE -20
w Skierniewicach Oddział Laboratoryjny	Pobieranie i transport próbek materiału do badań epidemiologicznych	Wyd. 1 z 13.02.2014
		Str./str. 5/8

5.2.10 Pobieranie nasienia

- umyć okolice moczowo-płciowe
- umieścić nasienie w jałowym pojemniku nie dotykając brzegów pojemnika
- dostarczyć do 2 godzin do laboratorium

5.2.11 Pobieranie wymazu z pochwy

- zalecane pobranie przez lekarza - ginekologa
- wymaz wykonać jałową wymazówką i umieścić w podłożu transportowym.
- dostarczyć do 24 godzin do laboratorium.

5.3 Pobieranie materiału do badań mykologicznych

5.3.1 Pobieranie kału, wymazu z kału

- kał pobrać na łyżeczkę do jałowego pojemnika i szczelnie zamknąć; w przypadku kału płynnego - pobrać około 2 - 3 ml płynu
- próbki opisać nazwiskiem, imieniem, datą i godziną pobrania
- próbkę dostarczyć do laboratorium w ciągu 2 godzin w temperaturze pokojowej
- próbkę powyżej 2 godzin od momentu pobrania, przechowywać i transportować w temperaturze od +2°C do +8°C
- można pobrać wymaz z kału do podłoża transportowego, przechowywać max do 72 godz. w temperaturze pokojowej.

5.4. Pobieranie materiału do badań parazytologicznych

5.4.1 Kał do badań parazytologicznych (koproskopia)

- kał pobrać trzykrotnie, w odstępach 3 - 4 dni
- wskazane jest pobranie kału przed rozpoczęciem kuracji lub 1-3 tygodnie po jej zakończeniu
- pobrać świeży kał przy pomocy łyżeczki, umieszczonej w pojemniku, w ilości 2/3 pojemnika z dwóch, trzech różnych miejsc
- pojemnik szczelnie zamknąć, podpisać imieniem i nazwiskiem, wpisać datę i godzinę pobrania
- kał dostarczyć w dniu pobrania lub przechować do następnego dnia w temperaturze od +2°C do +8°C
- kału nie wolno zamrażać

Uwaga : kał na obecność trofozoidów pełzaków jelitowych (ameba) dostarczyć najlepiej w ciągu 0,5 godz., nie wolno dopuścić do wychłodzenia próbki.

5.4.2. Kał – antygen Giardia lamblia

- kał pobrać do jałowego pojemnika na łyżeczkę, dostarczyć jak najszybciej od pobrania
- wyjątkowo do 24 godz. można przechowywać w temp. 2°-8°C

5.4.3 Pobieranie wymazów okołoodbytniczych - badanie w kierunku obecności jaj owsika ludzkiego.

Metoda pałeczki szklanej z celofanem (NIH)

- pobrać materiał rano przed umyciem i skorzystaniem z toalety
- zwilżyć celofan wodą na pałeczce szklanej i nie zdejmując go z pałeczki pobrać wymaz z fałd odbytu
- pałeczkę włożyć do probówki
- próbkę opisać nazwiskiem, imieniem, datą i godziną pobrania
- próbkę dostarczyć do laboratorium w dniu pobrania, transport w temperaturze otoczenia

PSSE	Instrukcja Robocza	IR/L/SBE -20
w Skierniewicach Oddział Laboratoryjny	Pobieranie i transport próbek materiału do badań epidemiologicznych	Wyd. 1 z 13.02.2014
		Str./str. 6/8

5.4.4 Człony tasiemcy, wydalone pasożyty w całości - do identyfikacji

- pobrać do zakręcanego pojemnika lub dostarczyć wraz z kałem
- można przechowywać do 24 godz. w warunkach chłodniczych, zwilżyć wodą.

5.5 Pobieranie kału do badań wirusologicznych

Pobieranie kału w kierunku wykrywania wirusów biegunkowych (np. rota i adenowirusy)

- kał pobrać na szpatułkę do jałowego pojemnika kałowego i szczelnie zamknąć
- próbkę opisać nazwiskiem, imieniem, datą i godziną pobrania
- do 8 godzin od momentu pobrania, próbkę przechowywać i transportować w temperaturze od +2°C do +8°C
- powyżej 8 godzin od momentu pobrania, próbkę przechowywać w temperaturze -20°C lub niższej i transportować w stanie zamrożonym

5.6 Pobieranie materiału do badań serologicznych

Pobieranie krwi

- pobrać ok. 3ml krwi żyłnej do probówki bez środków konserwujących i antykoagulantów
- pełną krew można przechowywać do 45 minut w temperaturze pokojowej, do uzyskania skrzepu
- odwarstwić skrzep od ścian probówki za pomocą bagietki
- krew wirować ok. 10 minut (1000 - 1700 obr./min.), a następnie ostrożnie odciągnąć surowicę pipetą pasterowską
- próbkę opisać nazwiskiem, imieniem, datą i godziną pobrania i dostarczyć do laboratorium
- surowicę przechowywać i transportować do 24 godzin, w temperaturze od +2°C do +8°C
- powyżej 24 godzin, próbkę przechowywać i transportować w temperaturze -20°C lub niższej

5.7 Pobieranie innych materiałów

5.7.1 Pobieranie wymazów czystościowych – ocena mikrobiologicznego zanieczyszczenia powierzchni

- wymaz z miejsc suchych pobrać jałową wymazówką zwilżoną jałową solą fizjologiczną włożyć do probówki i jak najszybciej dostarczyć do laboratorium
- jeżeli wymazy nie będą dostarczane w tym samym dniu wymaz pobrać na podłoże transportowe
- próbkę transportować w temperaturze pokojowej, dostarczyć do laboratorium w czasie nie dłuższym niż 24 godziny

5.7.2 Pobieranie odcisku z powierzchni do oceny czystości mikrobiologicznej (płytką odciskową)

- odcisk pobierać z suchych powierzchni dociskając delikatnie przez kilka sekund wypukłą stroną pożywki, można wykorzystać specjalny aparat odciskowy,
- transport jak najszybciej do laboratorium

5.7.3 Kał na krew utajoną

- pobrać kał na łopatkę do jałowego pojemnika (nie jest konieczne przestrzeganie diety bezmięsnej), kilka dni wcześniej pacjenci nie powinni przyjmować aspiryny i pić alkoholu, kobiety wykonują badanie co najmniej 3 dni po miesiączce.
- można do kilku godzin przechowywać w warunkach chłodniczych 2-8°C.

PSSE	Instrukcja Robocza	IR/L/SBE -20
w Skierniewicach Oddział Laboratoryjny	Pobieranie i transport próbek materiału do badań epidemiologicznych	Wyd. 1 z 13.02.2014
		Str./str. 7/8

5.7.4 Pobieranie próbek powietrza do oceny mikrobiologicznego zanieczyszczenia – metoda sedymentacyjna.

- otwarte płytki z podłożem mikrobiologicznym (wg ustaleń) umieszcza się w pomieszczeniu na 30 min (lub w innym ustalonym czasie), po czym zamyka i wraz z protokołem poboru przekazuje jak najszybciej do laboratorium.

5.8 Testy biologiczne do oceny skuteczności sterylizacji- sporale S i sporale A

- test biologiczny należy poddać sterylizacji, umieszczając w miejscach najtrudniej dostępnych dla czynnika sterylizującego
- przeprowadzić proces sterylizacji
- po zakończeniu procesu sterylizacji, wyjąć wskaźniki testowe ze sterylizatora i włożyć oddzielnie do papierowych kopert, oznakowując (dół, środek, góra)
- do każdej nowej serii testu biologicznego, należy dostarczyć jeden nie wysterylizowany test, który jest kontrolą żywotności drobnoustrojów testowych w danej serii (nie przy każdym badaniu, tylko w momencie rozpoczęcia nowej serii testów biologicznych)
- testy po zakończonym procesie sterylizacji powinny być dostarczone do badania w czasie nie dłuższym niż 24 godziny w temperaturze pokojowej.

5.9 Pobieranie próbek przez osoby upoważnione w Laboratorium.

5.9.1 Próbki pobierane są w wyznaczonym miejscu zapewniającym właściwe warunki, tj. gabinecie lekarskim, zgodnie z wytycznymi, jak wyżej.

Podczas pobierania materiału osoba pobierająca przy każdym pacjencie stosuje nową parę rękawiczek jednorazowego użytku, weryfikuje dane pacjenta oraz dokonuje zapisów w „Zeszytach pobrań” (rodzaj próbki, data pobrania, godzina pobrania, nazwisko i imię pacjenta, PESEL, podpis próbkobiorcy, kod próbki w celu jej identyfikacji ze zleceniem).

Pobierający próbkę pozyskuje również dane od pacjenta o wszelkich istotnych czynnikach mogących mieć wpływ na próbkę lub wynik badania, np. przyjmowane leki, wskazania lekarza, a następnie oznakowuje pojemnik z pobraną próbką danymi pacjenta, zgodnie ze zleceniem.

5.9.2 Materiały używane do pobierania próbek - strzykawki, igły, waciki oraz rękawiczki należy umieścić w pojemniku na materiał zakaźny przeznaczonym do utylizacji..

Materiał pobrany od pacjenta przenieść niezwłocznie do punktu przyjęcia próbek SBE w zamkniętym, oznakowanym pojemniku na materiał zakaźny.

5.10 Informacje o sposobie pobrania próbki.

Informacji o sposobie pobrania próbki i jej transporcie udzielają bezpośrednio lub telefonicznie rejestratorki w Punkcie Przyjęcia Próbek, kierownik SBE lub na prośbę kierownika analitycy wykonujący badania. Na prośbę zainteresowanego odpowiedzi udziela się również na drodze elektronicznej.

6. Transport materiału do badań laboratoryjnych

Proces dostarczenia materiału do badań stanowi integralną część procesu wykonania badań laboratoryjnych. Należy tak zaplanować czas i temperaturę, aby proces diagnostyczny przebiegał bez przeszkód. Transport powinien zagwarantować eliminację czynników szkodliwych dla zdrowia, biorąc pod uwagę głównie zagrożenie biologiczne:

- materiał do badań laboratoryjnych dostarczany jest przez zleceniodawców indywidualnych w zamkniętych, nieuszkodzonych próbkach, pojemnikach.
- materiał do badań dostarczany przez klienta wewnętrznego i zewnętrznego, z którym jednostka współpracuje na zasadzie stałych zleceń, musi być dostarczany w pojemniku zbiorczym oznakowanym „MATERIAŁ ZAKAŻNY”, podlegającym systematycznej dezynfekcji i z wkładem lodowym.

Materiał transportowany jest przez upoważnione osoby.

PSSE	Instrukcja Robocza	IR/L/SBE -20
w Skierniewicach Oddział Laboratoryjny	Pobieranie i transport próbek materiału do badań epidemiologicznych	Wyd. 1 z 13.02.2014
		Str./str. 8/8

7. Ocena wartości diagnostycznej próbek.

7.1 Ocena dokonywana jest w Punkcie Przyjęcia Próbek SBE na protokole przyjęcia próbek do Oddziału Laboratoryjnego.

Do laboratorium nie są przyjmowane próbki;

- które nie są podpisane imieniem i nazwiskiem pacjenta albo zawierają zbyt małą ilość materiału do badań lub materiału jest zbyt dużo (w przypadku próbek kału)
- nie spełniające kryteriów właściwego pobrania i ich transportu
- w uszkodzonych pojemnikach, stwarzających zagrożenie dla przyjmujących próbkę i analityków
- nieadekwatne, co do miejsca toczącego się procesu chorobowego
- pobrane w trakcie antybiotykoterapii lub leczenia przeciwpasożytniczego (wyjątek stanowi – zlecenie od lekarza prowadzącego, monitorującego terapię)
- pobranych w czasie tzw. „okienka serologicznego” – dla niektórych badań w zakresie diagnostyki przeciwciał (czas najczęściej 3-6 tyg. potrzebny do wytworzenia odpowiedzi immunologicznej)
- pochodzenia zwierzęcego

Próbki nie zakwalifikowane do badań nie są rejestrowane, informacja ta jest przekazywana zlecniodawcy oraz zapisywana na zleceniu. Pozostawione przez klienta próbki poddawane są utylizacji.

7.2 Transport wewnętrzny próbek do badań

Z punktu przyjmowania próbek do poszczególnych pracowni badawczych próbki należy dostarczać tak, aby nie pogarszać ich wartości diagnostycznej, tj.:

- w zamkniętych pojemnikach, umieszczone w pozycji pionowej w stabilnym statywie lub innym przeznaczonym do tego celu pojemniku.
- przekazywać niezwłocznie do badań próbki wymagające natychmiastowej obróbki, np. mocz na posiew bakteriologiczny.

8. Informacje dotyczące czasu oczekiwania na wynik.

8.1 Wyniki badań mikrobiologicznych (materiały różne) - wstępne można uzyskać po 2 dniach, wynik ostateczny z antybiogramem po 4-6 dniach.

8.2 Wyniki badań na nosicielstwo *Salmonella*, *Shigella* (do książeczek dc. sanitarnych) najczęściej po 1-3 dniach.

8.3 Badania mikologiczne trwają do 7 dni, wstępna ocena po 2 dniach.

8.4 Badanie serologiczne – czas oczekiwania na wynik, w porozumieniu z laboratorium.

8.5 Wyniki badań parazytologicznych, najczęściej w dniu przyjęcia próbki lub dniu następnym.

8.6 Ocena testów biologicznych używanych do kontroli parametrów sterylizacji po 7 dniach od dostarczenia testów.

8.7 Badania w kierunku wirusów biegunkowych – wyniki w dniu przyjęcia próbki.

9. Literatura:

- „Materiał do badań bakteriologicznych, parazytologicznych i wirusologicznych badań diagnostycznych pod red. Mirosława Kańtocha PZWL, Warszawa 1987.
- Procedury diagnostyki mikrobiologicznej w wybranych zakażeniach układowych pod red. Anny Przondo-Mordarskiej Wrocław 2004.
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23.03.2006r Dz.U. Nr 61 poz. 435 W sprawie standardów jakości dla medycznych laboratoriów diagnostycznych i mikrobiologicznych z późniejszymi zmianami.

KONIEC